

AZ UJITÓMOZGALOM SZOLGÁLATÁBAN

Használható műszaki könyvtár, a szakirodalom eredményeként ésszerű ujitások, fejlett népgazdaság. Ez volna a sorrend, amelyet minden gyárnak és vállalatnak szem előtt kellene tartani.

Egyre fejlődő szocialista kulturánk egyik legszebb vívmánya, hogy a könyv hozzáférhető a nép számára is. Gazdagon felszerelt könyvtárak szolgálják népünk növekvő kulturális igényét. A szépirodalom legértékesebb kincseivel már tud élni a dolgozók szinte valamennyi rétege, de a műszaki irodalom "aranybányáit" még nem elegenden aknázzák ki. Kétségtelen, hogy természeténél, sokrétűségénél és többnyelvűségénél fogva a műszaki könyvtárnak bizonyos foku exkluzív jellege van, ami csak jó könyvtári munkával osztható meg.

A d o t t s á g o k. Jólehet a gyárak és vállalatok legtöbbjének gazdag műszaki könyvtára van, amelyet a dolgozók szakmai továbbképzésükre és ezen keresztül a gyár műszaki fejlesztésére használhatnának, mégis nem egyszer porosodó könyvek jellemzik a vállalati szakkönyvtárakat. Pedig milliós értékek rejlenek az elheverő könyvekben! - Természetesen nem a könyvek és folyóiratok tárgyi értékére gondolok, bár az is többnyire igen jelentős összeg.

Érdekes, hogy legtöbbször éppen azok a vállalatok verejtékeznék a fejlettebb technológiáért, ahol a rendelkezésre álló műszaki irodalom nincs megfelelően hasznosítva. Itt két eset lehetséges: vagy a vállalat vezetői nem ismerik fel a műszaki könyvtár és dokumentáció fontosságát, vagy maga a könyvtáros nem végez megfelelő tájékoztató és nevelő munkát.

L e h e t ő s é g e k. A könyvtár vezetőjére minden esetben komoly és felelőségteljes feladat hárul. Nem szigetelheti el magát. Tökéletesen benne kell élnie a gyár lüktető érverésében. Persze ez csak nagyfoku együttműködéssel oldható meg, ha a műszaki vezetők is támogatják a könyvtáros munkáját. A Lenin Kohászati Művekben a könyvtár dokumentációs munkája ezt a közös együttműködést bizonyítja. A dokumentációs osztály hetenként megbeszélést tart a műszaki fejlesztési osztály szakembereivel, és az általuk felvetett problémák figyelembevételével állítja össze havonta megjelenő Könyvtári Tájékoztatóját. Ez a dokumentációs kiadvány a könyvtár legjobb beszerzőseinek kivül a vállalatfejlesztés szempontjából érdemes folyóiratcikkeknek analitikus feltárását is közli.

A z u j i t á s o k é r t. A könyvtár másik igen nagy feladata az ujitómozgalom támogatása. A technikai fejlődés mértéke nem kis mértékben az ujitómozgalomtól is függ.

Az ujitómozgalom hathatósabbá tétele érdekében jelent meg az ujitási rendelet is. Ez a rendelet kötelezi a vállalatokat, hogy feladattervek összeállításával tegyék szervezettebbé az ujitómozgalmat. A vállalatok össze is állítják feladatterveiket, de legtöbbször hibásan. Tul általános megfogalma-

zásunk, és ennek következtében nem képesek eléggé népszerűsíteni a teendőket. A feladatterv egy egész közösséghez szól, és nem válik előnyre, ha az ujitónak az előtanulmányokat találókérdések megfejtésével kell kezdenie. Igen megkönnyíti az ujitó munkáját, ha már a munka ismertetésekor megkapja a kérdéssel foglalkozó irodalom jegyzékét is.

Ennek az irodalomnak az összeállítása a könyvtárostól vagy - ahol van - a dokumentalistától, igen szerteágazó és figyelmes munkát követel. A feladattervek sokszor apró, részproblémákra vonatkoznak, s az irodalomkutatásnak itt már az aprónyomtatványokra, a vállalati irodalmakra is ki kell terjeszkednie. Magától értetődő, hogy minél mélyebben feltárt a könyvtár állománya, annál könnyebb a könyvtáros, ill. a dokumentalista helyzete. A feltárás mélysége viszont a könyvtárban alkalmazott munkatársak létszámától és szakmai felkészültségétől függ.

Hogyan kaphatja meg az ujitó a szükséges irodalmat? Legjobb, ha már a feladatterv tartalmazza. Ehhez az kell, hogy már a feladatok kidolgozásába vonják be a könyvtárost. Ez nem okozhat különösebb nehézséget, hiszen a legtöbb helyen az ujitási iroda és a könyvtár szervezetiileg egy egységhez tartozik.

Mennyivel másként festene a Lenin Kohászati Művek ujitási feladatterve, ha az összeállításában résztvevett volna a dokumentációs osztály is! Kevesebb lenne az ilyen általános fogalmazás, mint pl.: "Pakura és földgáz kombináltgőz megoldása." Az ujitónak ez esetben először tisztáznia kell, hogy jelenleg milyen égőt használnak, és az miért nem megfelelő. Utána irodalmat kell keresnie, s csak mindezek után gondolhat a munka megoldására. Pontos fogalmazással a feladat néhány soros kiegészítésével és irodalom ajánlásával pl.: Pahaluev, K.M. - Borodin, V.P. - Darmanjan, P.E.: *Primenenie prirodnoy gaza v metallurgicseszkih peccsah. /Földgáz alkalmazása kohászati kemencékben./* Moszkva, 1959. Rakt.szám: S119." - már igen komoly segítséget nyújtottunk az ujitás megszületésében.

A legtöbb esetben a felhasználható irodalom idegen nyelvű. S természetes, hogy nem csak idegen nyelvet ismerők akarnak ujitani. Hogyan segíthet ezen a könyvtáros? Az ujitás megszületéséhez rendszerint már néhány mondat lefordítása is elegendő. Itt aztán a "teljes" fordítások igazán nem gazdaságosak. Leggazdaságosabb, de sokszor - éppen a létszámihiány miatt - a legnehezebben megvalósítható megoldás, ha a dokumentalista és az ujitó együtt olvasva fordít. Ezt rendszeresíteni is lehet, ha a könyvtár bizonyos napokon "k ö n y v t á r i u j i t ó n a p o k a t" tart. Nagy előnye ennek, hogy az ujitási segítségen kívül a könyvtár nevelő hivatását is betöltheti, mert felébresztve és táplálva a tanulási és művelődési vágyat, fokozatosan emeli az átlagos műszaki színvonalat.

Kétségtelen, hogy ez a termelésben is éreztetni fogja hatását, és így lesz a könyvtár az ujitók támogatásával a népgazdaság fontos szerve és a tudomány bástyája.